

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра композиції

"ПОГОДЖУЮ"

Гарант освітньо-професійної програми,
декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

М. КУШНІР

25 червня 2021 року

"ПОГОДЖУЮ"

Декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„ ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ”

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Композиція
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін загальної професійно-практичної підготовки (ОК 1.6.)
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (3-7), екзамен (8)
Термін викладання	3-8 семестри
Факультет	Музикознавства, композиції, вокалу та диригування
Форма навчання	денна

Робоча програма навчальної дисципліни «Практика педагогічна» з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробники:

КАМІНСЬКИЙ Віктор Євстахійович – професор, лауреат Національної премії України ім. Т. Шевченка;

ФРОЛЯК Богдана Олексіївна – доцент кафедри композиції ЛНМА імені М. В. Лисенка, лауреат Національної премії України ім. Т. Шевченка;

МАНУЛЯК Остап Михайлович — кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри композиції ЛНМА імені М. В. Лисенка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри *Композиції*
Протокол від “16” червня 2021 року № 5

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих і всебічно розвинутих композиторів що вільно володіють методикою навчання композиції

Основним завданням дисципліни є навчання студентів володінню засадами роботи з учнями/студентами і методикою структурування матеріалу в навчальному процесі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «КОМПОЗИЦІЯ» студент повинен **знати**:

- основні системи вивчення композиції;
- методи визначення першочергових проблем які слід опрацювати в навчальному процесі із учнем/студентом відповідно до етапу розвитку його композиторської майстерності;
- ключові елементи основних композиторських технік ХХ ст.;
- композиторські техніки та стильові напрямки минулих епох;

В результаті навчання випускник повинен **вміти**:

- застосовувати ті чи інші системи вивчення композиції відповідно до рівня розвитку композиторської майстерності учнів/студентів та їх зацікавлень;
- визначати першочергові проблеми які слід опрацювати в навчальному процесі із учнем/студентом відповідно до етапу розвитку його композиторської майстерності;
- наочно демонструвати способи використання основних композиторських технік ХХ ст.;
- наочно демонструвати способи методи моделювання композиторських технік та стильових напрямків минулих епох у контексті проведення паралелей із сучасними композиторськими техніками;

Слід зазначити, що на відміну від інших навчальних програм, програма з Педагогічної практики у композиторів істотно відрізняється за специфікою, оскільки виховання професійного композитора-педагога не може бути процесом уніфікованим, необхідно враховувати творчу індивідуальність, психологію кожного студента, міру його обдарування, художні смаки та уподобання. Тому програма курсу допускає більшу свободу, певну варіантність трактування, викликану конкретними педагогічними цілями. Можливі варіанти також закладаються у змісті програми, що дозволить шукати оптимальний шлях реалізації мети дисципліни.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 2	Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Здатність до розв'язання проблем.
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 6	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 7	Здатність до критики та самокритики.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
ЗК 10	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 12	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 13	Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
ЗК 14	Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 16	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	
СК 1	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчо-виконавській діяльності.
СК 3	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК 4	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
СК 5	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК 8	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 9	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
СК 10	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 11	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
СК 12	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК 13	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
СК 14	Здатність здійснювати редакторську та лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.
СК 15	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
СК 16	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
СК 17	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН 1	Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час творчо-виконавської діяльності.
РН 2	Володіти методами та навичками ансамблевої гри / хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.
РН 3	Демонструвати різні методики удосконалення творчо-виконавської діяльності.
РН 4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
РН 5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
РН 8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН 9	Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / та

	лекторській практичній діяльності.
PH 10	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
PH 11	Вміти здійснювати педагогічну діяльність.
PH 12	Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.
PH 13	Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
PH 14	Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами								
	Екзамен	Заліки	Атестаційні		Загальний	Аудиторних				Самостійна робота	I курс		II курс		III курс		IV курс	
						Всього	у тому числі:				1	2	3	4	5	6	7	8
	лекційні	індивідуальні	практик		Семестри													
	Кількість тижнів в семестрі																	
	1 5 15 15 15 15 15 15 15 15																	
Практика педагогічна	8	3-7		4	120	60			60	60			0,5	0,5	0,5	0,5	1	1

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні		практичні
II		1	30	15			15	15
	3	0,5	15	8			8	7
	4	0,5	15	7			7	8
III		1	30	15			15	15
	5	0,5	15	8			8	7
	6	0,5	15	8			7	8
IV		2	60	30			30	30
	7	1	30	15			15	15
	8	1	30	15			15	15

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3 семестр	
Змістовий модуль 1. ВИВЧЕННЯ ПРОСТИХ ФОРМ. ТИПИ ВИКЛАДУ. ТИПИ ТЕМАТИЗМУ Тема 1. Навчання володінню простими формами - складним періодом, простою дво- і тричастинною формою, складною тричастинною формою.	4
Тема 2 . Навчання володінню типами викладу: вступного, експозиційного, різноманітних розвиткових прийомів - мотивного вичленування, мотивної роботи, секвентності, варіантності тематичних елементів.	4
4 семестр	
Тема 3. Вивчення поняття фігури і фону в фактурі. Типи тематизму.	7
5 семестр	
Змістовий модуль 2. ВИВЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ТОТОЖНОСТІ ТА КОНТРАСТУ. ФОРМИ ВАРІАЦІЙ ТА РОНДО. Тема 1. Вивчення поняття тотожності і контрасту в музичній формі. Контраст доповнення, похідний контраст, контраст зіставлення, конфліктне зіставлення. Співвідношення структури і драматургії.	4
Тема 2. Оволодіння формами варіацій рондо.	4
6 семестр	
Тема 3. Вивчення елементів різних авангардових композиторських технік - додекафонії, сонористики, алеаторики, серіалізму, пуантилізму, шумової музики тощо.	7
7 семестр	
Змістовий модуль 3. ВИВЧЕННЯ СОНАТНОЇ ФОРМИ, ТИПІВ СОНАТНОЇ ДРАМАТУРГІЇ ТА ЇХ СУЧАСНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ	

Тема 1. Вивчення сучасного трактування сонатної форми і похідних від неї.	7
Тема 2. Вивчення засад сонатно-симфонічного симфонічного циклу, функції окремих частин.	8
8 семестр	
Змістовий модуль 4. ВИВЧЕННЯ ЦИКЛІЧНИХ ФОРМ. Тема 1. Вивчення циклічних форм для різних складів виконавців - камерні ансамблі (тріо, квартет, квінтет тощо)	8
Тема 2. Вивчення квартетного письма, особливості вживання поліфонічних прийомів, комплементарності фактури.	7
Всього	60

Самостійна робота

3 семестр	
Опрацювання прикладів побудови простих форм.	3
Опрацювання прикладів різних типів викладу: вступного, експозиційного, різноманітних розвиткових прийомів - мотивного вичленування, мотивної роботи, секвентності, варіантності тематичних елементів.	2
Поточний контроль	1
Підсумковий контроль (залік)	1
4 семестр	
Опрацювання різних прикладів типів тематизму.	6
Поточний контроль	1
Підсумковий контроль (залік)	1
5 семестр	

Опрацювання різних прикладів тотожності і контрасту в музичній формі.	5
Поточний контроль	1
Підсумковий контроль (залік)	1
6 семестр	
Опрацювання класичних прикладів для пояснення елементів різних авангардових композиторських технік - додекафонії, сонористики, алеаторики, серіалізму, пуантилізму, шумової музики тощо.	6
Поточний контроль	1
Підсумковий контроль (залік)	1
7 семестр	
Опрацювання власних прикладів сучасного трактування сонатної форми і похідних від неї.	6
Поточний контроль	1
Підбір прикладів для вивчення засад сонатно-симфонічного симфонічного циклу, функції окремих частин.	7
Підсумковий контроль (залік)	1
8 семестр	
Підбір прикладів для вивчення циклічних форм для різних складів виконавців - камерні ансамблі (тріо, квартет, квінтет тощо)	6
Поточний контроль	1
Підбір прикладів для вивчення квартетного письма, особливостей вживання поліфонічних прийомів, комплементарності фактури.	7
Підсумковий контроль (залік)	1
Всього	60

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„Відмінно" А - Представлені музичні твори на іспит мають оригінальність, яскравий тематизм, відмінне володіння композиторською технікою, мають художню вартість.

„Добре" В - Представлені музичні твори на іспит показують добре володіння композиторською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу однак у значній мірі позбавлені оригінальності та індивідуальності в інтерпретації окремих складових композиції

„Добре" С - Представлені музичні твори на іспит показують добре володіння композиторською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу однак позбавлені оригінальності та індивідуальності в інтерпретації окремих складових композиції

„Задовільно" D - Представлені музичні твори на іспит показують задовільне володіння композиторською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу із незначними проблисками індивідуальної інтерпретації окремих складових композиції.

„Задовільно" E - Представлені музичні твори на іспит показують задовільне володіння композиторською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу.

„Незадовільно" FX - Представлені музичні твори на іспит у своїй більшості показують незадовільне володіння композиторською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу.

„Незадовільно" F - Представлені музичні твори на іспит показують незадовільне володіння композиторською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Пояснювально-ілюстративний.
2. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
4. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
5. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жоден із запропонованих методів не позбавлений недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Коспозиція» інтегрує методи різних груп, утворюючи

неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

- 1. Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
- 2. Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
- 3. Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
- 4. Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Ian Bent with William Drabkin. *Analysis*, New York: W. W. Norton, 1987. 184 с.
2. Pierre Boulez. *Music Lessons: The Collège de France Lectures*. University of Chicago Press, Chicago, 2019. 688 с.
3. Reginald Smith Brindle "Musical Composition": Oxford University Press, Oxford, 1986 196 с.
4. David Cope "Techniques of the Contemporary Composer": Cengage, New York - London, 1997.
5. Paul Hindemith *A Composer's World: Horizons and Limitations*. Schott — 2000. 221 с.
6. Mariusz Kozak. *Enacting Musical Time: The Bodily Experience of New Music*. Oxford University Press, Oxford, 2019. 324 с.
7. Fred Lerdahl. *Composition and Cognition: Reflections on Contemporary Music and the Musical Mind*. University of California Press, Berkley CA, 2019. 160с.
8. George Perle. *Serial Composition and Atonality: An Introduction to the Music of Schoenberg, Berg, and Webern* (1962; 6th ed., rev., 1991). 164 с.

9. Vincent Persichetti "Twentieth Century Harmony": W. W. Norton & Company, 1961. 283 c.
10. Miguel A. Roig-Francoli. UNDERSTANDING POST-TONAL MUSIC, BOSTON: MCGRAW-HILL, 2008.
11. Arnold Schoenberg Fundamentals of Musical Composition: FABER & FABER, UK, 1999. 216 c.
12. Margaret Lucy Wilkins "Creative Music Composition": Routledge, UK, 2006. 240 c.